

به نام خدا - متن مصاحبه با معلم کلاس چندپایه دبستان کشاورسغلی - منطقه ۵ تهران

تاریخ: دوشنبه ۹۷/۸/۷

مصاحبه کننده: معصومه فرهوش، کارشناس گروه برنامه ریزی و ارزشیابی دفتر تألیف کتاب‌های ابتدایی و متوسطه نظری - کلاس‌های چندپایه

مصاحبه شونده: آقای علیرضا استادی مدیر آموزگار دبستان چندپایه کشاورسغلی

مصاحبه کننده: آقای استادی سلام ضمن تشکر از پذیرفتن بنده از دفتر تألیف کتاب‌های درسی. امروز مزاحم شما شدیم تا درباره مسائل معلمان و دانش‌آموزان کلاس‌های چندپایه با یکدیگر گفت‌وگو کنیم.

مصاحبه کننده: ابتدا خواهش می‌کنم بیشتر خودتان را معرفی کنید.

معلم: بنده هم از شما تشکر می‌کنم. من فوق دیپلم آموزش ریاضی و لیسانس آموزش ابتدایی هستم. ۲۱ سال سابقه معلمی دارم که ۶ سال اول راهنمایی بودم و در روستا ریاضی درس می‌دادم ۱۵ سال آن در روستا و کلاس‌های چندپایه مشغول بوده‌ام. امسال کلاس من ۵ پایه و ۱۱ دانش‌آموز دارد و تنها مدرسه روستا است. پایه اول ۳ نفر، پایه دوم ۱ نفر، پایه سوم نداریم، پایه چهارم ۳ نفر، پایه پنجم ۲ نفر و پایه ششم ۲ نفر مشغول تحصیل هستند و همانطور که مشاهده کردید کلاس مختلط است.

مصاحبه کننده: خواهش می‌کنم کمی درباره شرایط کاری خود در کلاس چندپایه صحبت کنید.

معلم: من تنها نیروی رسمی و قطعی این مدرسه هستم و خودم تمامی نقش‌های کادر یک مدرسه را ایفا می‌کنم. یعنی من علاوه بر معلمی؛ مدیر، معاون، مربی بهداشت، سرایدار و ... هستم و حتی گازوئیل لازم برای گرمای مدرسه را خودم تهیه می‌کنم. البته گاهی خانم کمکم می‌کند.

مصاحبه کننده: شما در روستا زندگی می‌کنید؟

معلم: بله من در روستا و در طبقه بالای ساختمان مدرسه بیتوته کرده‌ام.

مصاحبه کننده: ممکن است خواهش کنم بفرمایید شما چگونه پنج پایه تحصیلی مختلف را در یک کلاس اداره می‌کنید؟

معلم: سال‌های اول خیلی اذیت می‌شدم و واقعا نمی‌دانستم چه کاری باید انجام دهم اما الان الحمدالله کار راحت تر شده، البته نه اینکه راحت شده باشد بلکه من خودم را وفق داده و تجربه بیشتری پیدا کرده‌ام. البته هرکس اینجا بیاید و شرایط را از نزدیک ببیند منظور مرا متوجه می‌شود و در واقع الان تجربه ایی که کسب کرده ام به من کمک می‌کند و خوب حضور خانم مرادمند(راهبر کلاس‌های چندپایه منطقه) خیلی مفید و دلگرم کننده است.

مصاحبه کننده: ممکن است بفرمایید برای یک روز مثل همین امروز چگونه برنامه‌ریزی کرده‌اید؟

معلم: بله. (کاغذ کوچکی که برای هرپایه چندسطری روی آن نوشته شده را نشان می‌دهد). مثلاً برای امروز برای هرپایه نوشتم که چه کاری باید انجام شود و البته این فعالیت‌ها توسط معلم و دانش‌آموز با هم برنامه‌ریزی شده است و به تنها یی ممکن نیست. روز قبل با بچه‌ها هماهنگ می‌کنم چه کار می‌خواهیم انجام دهیم تا آمادگی نسبی داشته باشند. بنابراین ابتدا یک ارزشیابی کوچک انجام می‌دهم و در برخی پایه‌ها با توجه به شرایط درس و کلاس به پایه‌های بالاتر می‌سپارم. یک همیار در پایه ششم دارم که به پنجم و چهارم رسیدگی می‌کند و یک همیار هم در پایه چهارم که به اول و دوم کمک می‌کند.

مصاحبه کننده: زمانی که همیار به پایه‌های پایین‌تر کمک می‌کند برای برنامه‌ریزی خود چه اتفاقی می‌افتد؟

معلم: این همیاری معمولاً در زمان‌هایی اتفاق می‌افتد که دانش‌آموز یا سریع‌تر کارش را انجام داده (در مورد دانش‌آموزان قوی‌تر) یا گاهی که خودش برنامه خاصی ندارد، مثلاً من درس را از او پرسیده‌ام و حالا می‌تواند به دیگر پایه‌ها سرکشی و کمک کند.

مصاحبه کننده: شما در کلاستان ۳ دانش‌آموز پایه اول دارید و خوب بحث زبان‌آموزی در این پایه بسیار مهم و اختصاصی است این موضوع را چه طور با دیگر پایه‌ها هماهنگ می‌کنید؟

معلم: خوب همان طور که گفتم من برنامه دارم. و از راههای گوناگونی استفاده می‌کنم اما این را هم باید بگویم که سالی که دانش‌آموز پایه اول دارم واقعاً سال سختی است و بی‌اغراق بگویم با این سابقه معلمی کمی نگران می‌شوم.

مصاحبه کننده: ممکن است برخی از راهبردهایی را که استفاده می‌کنید برای ما عنوان نمایید؟

معلم: بله حتماً. به عنوان مثال: یک روز نصف پایه‌ها را تدریس می‌کنم و روز دیگر بقیه پایه‌ها را، یا اینکه از زنگ تفریح‌های ناهمزمان استفاده می‌کنم. یکی دیگر از کارهایی که به من در مدیریت کلاس کمک می‌کند استفاده از همیار معلم‌ها جهت پرسش‌های کلاسی، دیدن تکالیف و نتیجه انجام فعالیت‌های خارج از کلاس و گزارش‌های دانش‌آموزان و ... است. گاهی هم از روش خودآموزی استفاده می‌کنم یعنی درس‌هایی که بدون من هم می‌توانند یادگیرند (البته معلم منظورش هنر، ورزش و انشا بود).

مصاحبه کننده: آیا شما بودجه‌بندی تنظیم کرده‌اید. مثلاً به صورت هفتگی، ماهانه و یا حتی سالیانه.

معلم: بله. واقعاً حجم درس‌ها خیلی زیاد است من فکر می‌کنم حتی در کلاس‌های تک پایه هم معلم دچار مشکل است چه برسد به کلاس چندپایه.

مصاحبه کننده: ساعات کار شما مانند مدارس تک پایه است؟ معلم: بله. ما تا ساعت ۱۲:۳۰ هستیم و البته گاهی با هماهنگی با اولیاشون مجبورم بچه‌ها را بیشتر نگه دارم البته یک دلیلش این است که اینجا علاوه بر تعطیلات مرسوم در دیگر مناطق، در فصل زمستان به دلیل سرما و بارش برف زیاد بیشتر تعطیلی داریم و من مجبورم از این طریق درس را جلو بیندازم.

مصاحبه کننده: آیا شما ایده ای دارید که به نظرتان از طریق عملی شدن آن به معلمین چندپایه سراسر کشور کمک شود؟

معلم: من فکر می کنم اگر مدارس را به سیستم هایی مثل کامپیوتر و ویدیوپروژکتور و سی دی های آموزشی و حتی فیلم های کارتونی مجهز شوند که معلم گاهی با استفاده از آنها بتواند به امور کلاس سر و سامان بدهد و علاوه بر آن به برنامه درسی از طریق فیلم هم برسد و در ضمن یادگیری در بچه ها اتفاق بیفتد، بسیار مناسب است.

مصاحبه کننده: برای چه درس هایی بیشتر از فیلم استفاده می کنید؟

معلم: برای روخوانی و روان خوانی قرآن. همچنین برای علوم.

مصاحبه کننده: آیا تا کنون برای ریاضی هم استفاده کرده اید؟

معلم: خیلی کم ترجیح می دهم خودم تدریس کنم و گاهی برای تدریس، همزمان از فیلم هم استفاده می کنم.

مصاحبه کننده: درباره کلاس معکوس و یادگیری معکوس چیزی می دانید و آیا به عنوان یک راهبرد یادگیری از آن استفاده کردید؟

معلم: خیر چیزی در این باره نمی دانم.

مصاحبه کننده: آیا شما راهبرد دیگری به ذهن تان می رسد؟

معلم: به نظر من تلفیق پایه ها خیلی می تواند کمک کند هم برای پایه های بالاتر مناسب است. هم پایه های پایین تر

مصاحبه کننده: آیا شما تا به حال از این راهبرد یعنی آموزش مفاهیم مشترک در چندپایه، در درسی استفاده کرده اید؟

معلم: بله. محیط های روستایی به گونه ای هستند که به عنوان مثال در درس هایی مثل علوم، مشاهده و گردش در طبیعت خیلی می توان استفاده کرد. مثلاً برگ ها را جمع کنند و خوب نگاه کنند و لمس کنند و آن ها را توصیف کنند و یا شکل برگ ها را بکشند یا در درس هدیه های آسمان سال گذشته درس «نماز» و «ما به مسجد می رویم» و «مسجد آدینه» را با هم درس دادم.

مصاحبه کننده: به نظر شما امکان دارد برخی از درس ها را به صورت بسته خودآموز برای دانش آموزان دوره دوم آماده کرد؟

معلم: منظورتان این است که روز قبل بچه ها درس را مطالعه کنند و روز بعد من بپرسم.

مصاحبه کننده: نه منظور این است که بچه ها با یک بسته آموزشی از ابتدا تا انتهای یادگیری خودشان را مدیریت کنند و در انتها برگه ارزشیابی خود را به معلم بدهند و بازخورد دریافت کنند.

معلم: به نظرم اگر چنین بسته هایی باشد خیلی می تواند به ما در استفاده از وقت کلاس کمک کند.

مصاحبه کننده: به نظرتان امکان دارد که دو یا سه درس را با هم تلفیق کرد؟

معلم: اگر امکان داشته باشد که خیلی عالیست. اما اگر مفاهیم و درس‌هایی را که امکان تدریس باهم را دارند برای ما معلوم کنید و مثل یک فهرست در اختیار معلم‌ها قرار بگیرد و ما در زمان‌های لازم آن را استفاده کنیم، خیلی خوب می‌شود.

مصاحبه کننده: نظر شما درباره تألیف کتاب‌های کلاس‌های چندپایه چیست؟ مثلاً قرآن دوره اول، دوره دوم.

معلم: این که رویاییست. که مثلاً ما دو کتاب قرآن داشته باشیم؟

مصاحبه کننده: بله. به نظر شما چه آسیبی می‌تواند داشته باشد؟

معلم: شما باید بهتر بدانید که تا طرحی یک سال آزمایشی اجرا نشود اشکالاتش مشخص نخواهد شد. مثلاً می‌توان در برخی مدارس پایلوت اجرا شود.

مصاحبه کننده: به نظر شما دانش‌آموزی که از ابتدایی به متوسطه ۱ می‌رود ممکن است دچار مشکل شود؟

معلم: فکر نمی‌کنم مشکلی به وجود بیاید که قبلاً نبوده چرا که معلم در واقع این کار را به صورت غیررسمی انجام می‌دهد و فرصتی که همه زیر و زبر کتاب را درس بدهد ندارد.

مصاحبه کننده: یعنی شما می‌فرمایید، ما به مفاهیم و اهداف اصلی هر موضوع درسی در دوره بپردازیم؟

معلم: بله همین طوره.

مصاحبه کننده: شما می‌فرمایید به عنوان معلم خودتان این کار را انجام می‌دهید، چگونه تشخیص می‌دهید که اهداف اصلی یک درس چیست؟

معلم: من بیشتر به طریق تجربی این کار را انجام می‌دهم. مثلاً من وارد ریزه کاری‌های کتاب نمی‌شوم. آزمایش‌ها را در مدرسه وقت نمی‌کنم انجام دهم و گاهی بچه‌های بخش را در اداره جمع می‌کنیم کل آزمایش‌ها را برایشان انجام می‌دهیم.

مصاحبه کننده: به عنوان سؤال آخر: اگر قرار باشد راهنمای معلمی برای معلمان کلاس‌های چندپایه تولید شود، به نظرتان این راهنما باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد؟

معلم: علاوه بر مطالبی که تا به حال عرض کردم. به نظرم این راهنما طوری باید باشد که به ما معلمان کلاس‌های چندپایه که به شدت با کمبود وقت و زمان روبه‌رو هستیم، کمک کند. چراکه حجم کتاب‌های فعلی مخصوص کلاس‌های تک پایه است حالا اگر کتاب درسی تغییر کند و ویژه چندپایه شود و یا راهنمایی جهت استفاده از کتاب باشد و راهبردهایی به ما داده شود که از طریق استفاده از آن‌ها بتوانیم از وقت کلاس بهتر و بیشتر استفاده کنیم، بسیار خوب است، چون واقعاً حجم کار زیاد است و معلم هم نمی‌تواند از بحث‌ها بگذرد باید کار کند و فقط مجبور است خودش را با شرایط سخت وفق دهد و چاره دیگری ندارد.

مصاحبه کننده: جناب آقای استادی از مشارکت و همراهی شما در این گفت‌وگو بسیار سپاسگزارم. امیدوارم بتوانیم با کمک یکدیگر برای یاری رساندن به معلمان و دانش‌آموزان کلاس‌های چندپایه گام‌های مؤثری برداریم.

معلم: ان شاءالله. من هم ممنونم. حضور شما در مدارس باعث دلگرمی ما معلمان می‌شود. پایان مصاحبه.

گفت‌وگو با معلم کلاس ۵ پایه - آقای استادی

گفت‌وگو با دانش‌آموز کلاس اول

ساعت تفریح پایه های چهارم تا ششم و لی لی ۸ تایی

گفت و گو با دانش آموزان پایه های چهارم تا ششم